

ШКОЛСКИЙ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а. вр.

БРОЙ 33. У Новоме Саду, 7. септембра 1859. **ГОД. II.**

Житіе св. великомученика Димитрія.

Светый Димитріе бѣше родомъ изъ града Солуна, сынъ главногъ градскогъ поглавара. Родители нѣгови носѣи у ердцу своѣмъ драгоцѣный бисеръ вѣре Христове, и угаѣаюѣи Богу молитвама и добрымъ дѣлима испросили су одъ Бога свогъ сына, кога су у вѣри и страху господнѣмъ воспитали. Време у комъ е св. Димитріе живіо было е по христіане време бѣда, гоненія, и лютыхъ искушенія. Цареви римскій и ньови намѣстници гонили су, затварали и лютамъ мукама морили свакогъ оногъ кои се усудію Христа Спасителя вѣровати и признавати. Царъ Максиміанъ главный непріатель вѣре христове незнаюѣи да е Димитріе потайно христіанинъ, постави га после очине смрти за управителя и поглавара града Солуна, и рекне му: „Ево ти предаемъ велико господство, ты владай и у правляй са твоимъ отачаствомъ, истреби изъ нѣга нечастиве христіане, и уби свакога кои се у суди исповѣдати распетога Іисуса Христа!“ Димитріе примивши на себе велико званіе градскогъ управителя у мѣсту роѣния свогъ славногъ граду Солуну, старао се свакимъ могуѣимъ начиномъ како ће христіанима потайно помагати и ньи бранити. Но видеѣи да неможе на путъ стати прогонству свете вѣре, мученю и убіяню толикихъ невиныхъ жртвѣй устане на скоро као явный обранитель и заштитель свое вѣ-

ре, и нѣныхъ невинныхъ послѣдователя. Раздавши велико свое богатство на убоге и невольные, почне Димитріе явно исповѣдати и проповѣдати Христа Спасителя учећи Солуняне и остале околне христіане и савѣтуюћи ихъ да остану тврди и постоянни у православној вѣри и да одбацую и презиру гадне и мръке идолѣ. Ревностію ствоіомъ обрати Димитріе многе незнабожце и вѣру христову, а христове послѣдователѣ у вѣри, любви и надежди на Бога іошѣ вѣма утврди.

Царь Максиміанъ чуюћи шта ради Димитріе, дође самъ лично у градъ Солунъ, призове светога к' себи и стане га люто карати и претити му жестокимъ мукама, ако одъ предузете намѣре неодступи. Но укрепльннй духомъ божіимъ Димитріе дрзновено, смѣло и безъ свакогъ страха одговори овомъ окрутномъ мучителю: „Да слѣпъ ли си ты и сви они кои се с' тобомъ кланію коекаквимъ киповима, кои су рукотвори човѣчій, а нећете да се кланяте единому и невидимоме Богу створителю свега света, и посланомъ одъ нѣга Іисусу Христу искупителю, коме се и я кланямъ и исповѣдамъ, и тврдо љу га и одсада свагда исповѣдати и славити!“ На ове рѣчи неумѣде царь ништа одговорити него повиче на свое слуге: Баците га у мрачну тавницу, нека тамо труне! Алъ заповѣсть нечовечногъ гонителя буде извршена и светый Димитріе у мрачну тавницу баченъ; алъ ни муке ни тавница неможе наудити ономе, кои е распалѣнъ живомъ вѣромъ и ердачномъ любовію къ Богу. Димитріе сѣђаше у мрачној тавници као у найлѣпшой соби славећи и хвалећи Бога, и анѣо одъ Бога посланъ укрепляваше га.

У Солуну, као едномъ одъ поглавитыхъ градова великогъ царства римскогъ, постојало е пространо позориште названо Амфитеатаръ, на комъ се мѣсту го-

спода и грађани увеселяваху гледајући, како се ту различити борци боре и како се у бореню овомъ крвѣ човѣчја пролива. Осуђенике, понайвише бедне христіјане изводили су на овака мѣста, да ихъ дивљи звѣрови, иль наймѣни звѣровидни язически юнаци, на очигледъ многога народа разтрзаю. И самъ царъ Максиміанъ, налазіо е велико задовољство у позоришту овомъ. Бяше ту нѣкій страховитый делія, любимаць царевъ, по имену Лій, овай свакій данъ излазаше на полъ борбе, и хулећи вѣру христову, позиваше на двобойядне христіане; а безаконный Максиміанъ шияше предъ нѣга измучене и ослабѣне веѣхъ у затвору христіане, коє е Лій лако надвладо, па се онда поносито ругао вѣри христіанскої. Несторъ младъ нѣкій христіанинъ, кої св. Димитрія у таваници често похођаше, по савѣту нѣговом, упусти се у борбу съ хулителѣмъ имена христовогъ Лія, надвладо га и убіє. Разлюћеный овымъ поступкомъ царъ даде Нестора погубити и изда заповѣсть да се и Димитріє погуби.

Дана двадесетъ шестогъ октобра, кадъ е свитати почело, отворе се тамнична врата и воиници уђу унутра да убію св. Димитрія. Светый осећаюћи да му е последный земнога живота куцнуо часъ, молио се Богу на средъ тавнице стоєћи, мирно и спокойно. Никакавъ страхъ, никаква сметня, необузимаше га; ерѣ е он мученичку смръ жельно изгледао, у пуномъ увѣреню, да ће га она саединити съ Богомъ, за кое га е едино на свѣту живіо. Угледаюћи се на спасителя и подражаваюћи страстима нѣговымъ, ради свете нѣгове науке копляма испробаданъ скончао се дивный страстотрпаць и великомученикъ христовъ Димитріє, и духомъ преселио се у блажена райска насеља, гдѣ ликови светыхъ мученика и праведника съ Анђелима непрестано пою трисвету пѣсму у славу

триипостаснога божества. Тѣло светителѣво вѣрнихъ христіяни^{rs} узму и поставе на общте почитаніе у цркви солунской, а Бог поставіо е тѣло угодника свогъ св. Димитрія съ тымъ, што е даровао те е извнѣга благоговонно миро произтекло, на утѣху, радость и духовно сазиданіе вѣрныхъ христіяна. Многа чудеса учивіо е Богъ преко своего страстотрпца Димитрія. Молитвама нѣговыма спасенъ е градъ Солунъ одъ глади и одъ честыхъ нападаня незнабожачкихъ Србала у седмомъ после Христа вѣку. Чудесна помоѣть, коіомъ е св. Димитріе градъ свой неколико пута одбраніо, склонила е многа ратоборна србска племена, те су вѣру христову примила. Св. Димитріе и досада се кодъ србскогъ народа врло почитуе, и многе породице славе нѣга, као свое крестно име, *) а многи родители србски дѣци своіой име Димитріе даю обвезуюћи се съ тымъ да ће дѣцу такову воспитавати у духу свеспасаваюће науке христове, по коіой е живіо и за кою е умро св. великомученикъ христовъ Димитріе.

Изясненіе тропара и кондака на праздникъ св. Димитрія.

Велика ѡбрѣте, вз бѣдѣхъ тѣ побѣрника вселѣннаа страстотѣрпче. Великога у бѣдама обранителя наѣ тебе васелѣна страстотрпче. Ты си великомучениче Димитріе великій обранитель, заштитникъ, покровитель свію кои се у бѣди налазе. Кои е градъ св. Димитріе одъ бѣде сачувао? — Види житіе. — Єли томъ приликомъ св. Димитріе и нашимъ србскимъ предцима добро какво учиніо? Зашто се дакле башъ у нашемъ народу овай мученикъ весма прославля? — Одговори изъ житія.

Ізъйки побѣждајуща: кои язическе, незнабожке, варварске народе побѣђуешъ:

*) Види: Гласникъ X. стр. 172.

Икоже оубо Лѹекъ низложилъ єси гордыню. Као што су дакле Лиеву низложію, оборію, гордость. Ко в тай Лій быо? Како в гордость нѣгову светый Димитріе низложію? — Све изъ житія. — Єли гордость грѣхъ, и какавъ в? — Има ли у старомъ завѣту коя повѣсть на ову наликъ?

И на подвигъ дерзновеннѣ согкорилъ єси Нестора, и на борбу дрзкимъ смѣлимъ учинію си, ослободію си, Нестора. С' киме се Несторъ борію? Зашто? Кога в на то савѣтовао? Шта в после с' Несторомъ было? Споменъ мученика Нестора држи св. наша црква одма на поютарѣ Дмитрова дне!

Гакъ сте Димитріе Христѣ Богѣ молиса, даровати намъ вѣлію мѣлость. Тако св. Димитріе Христу Богу моли се, да намъ даруе велику мѣлость.

Кровей твоихъ струями Димитріе црковъ Богѣ ѡбагри. Струяма крови твое Димитріе цркву в Богѣ ѡбагри; Богѣ в твоіомъ кровлю као найкрасніомъ црвеномъ боіомъ, свету свою цркву украсію

Дѣкый тебѣ крѣпость непобѣдимѣю, Богѣ в теби дао крѣпость непобѣдиму; снагу, коя се побѣдити неможе; то всть чудеса коима ты вѣрне изцѣлити, одбранити и сачувати можешъ.

И соблюдѣа градъ твой некрѣдимъ, и чуваѣши градъ твой невредимъ; Богѣ чува твой градъ ту разумева? Найпре Солунъ, гдѣ в светый живію, и гдѣ му мошти почиваю, на онда и свако мѣсто, у коме се христіяни молитвама светога Димитріе препоручю, и угледаюсе на нѣгову вѣру, ровность къ православію, и добра дѣла.

тогѣ бо єси оутверждєніе. Србо су ты тога града утврѣенъ. В.

Евангелія и Апостоли.

Неделя 19. после Духова.

Евангел. одъ Луке гл. VI. зач. 26.

Рече Гдѣ: ꙗкѡже хощете да творѣтъ вамъ чело-
вѣцы, и вы творите ꙗмъ такожде. Рече Господь: ка-
ко охотите да чините вама люди, чините и вы нѣма тако.

И ꙗще любите любящыя вы, какъ какъ вамъ благодѣть
ѣсть? ꙗко и грѣшници любящыя ихъ любѣтъ. И ако
любите оне, кои любе васъ, коя вамъ е фала? ерѣ и
грѣшници любе оне, кои нѣи любе.

И ꙗще благотворите благотворѣщымъ вамъ, какъ
какъ вамъ благодѣть ѣсть? ꙗко и грѣшници тѣже творѣтъ.
И ако чините добро онима, кои чините вама, коя вамъ е
фала? ерѣ и грѣшници то чини.

И ꙗще взаймъ даете, ѿ нѣхъже чаете воспрѣѣти,
какъ какъ вамъ благодѣтъ ѣсть? ꙗко и грѣшници грѣшни-
комъ взаймъ даваѣтъ, да воспрѣѣмѣтъ равна. И ако
у заемъ даете онима, одъ кои се надаете опетъ при-
мити, коя вамъ е фала? ерѣ и грѣшници грѣшницама
у заемъ даю, да опетъ приме равно онолико.

Обѣче любите врагѣи ваши, и благотворите, и взаймъ
дайте ничесѣже чающе; и бѣдетъ мзда ваши многа, и
бѣдете сынове Кышнаго: ꙗко тѣи блѣгъ ѣсть, на без-
блѣгодѣтныма и злыма. Али любите неприятель ваши,
и чините добра, и у заемъ дайте ничемъ се ненада-
ющи; и бѣше вамъ плата велика, и бѣшете синови Ви-
шняго: ерѣ онъ е блѣгъ на неблагодарне и зле.

Бѣдите бѣво милосѣрди, ꙗкѡже и Отецъ какъшъ ми-
лосѣрдѣ ѣсть. Будите дакле милостиви, као што е и
Отацъ вашъ милостивъ. —

Апосш. одъ Павла Коринѣанима гл. XI. зач. 194.

Братіе: Бѣгъ и Отецъ Гдѣ нашего Исуса Христѣа

www.вѣсть, сый благословенъ въ вѣки, ꙗко негдѣ. Брафо: Богъ и Отаць Господа нашего Ісуса Христа зна, онъ кои в благословенъ вавекъ, да нелажемъ.

Въ Дамасцѣ ꙗзыческій кнѣзъ Ареды царѣ стрѣжаше Дамаскск градъ, ꙗти ма хотѣ: и оконцемъ въ кошници свѣщенъ выхъ по стѣнѣ, и избѣгохъ изъ рѣкъ егш. У Дакаску (граду у Азии) незнабожачки кнезь Арете цара чуваше Дамаскъ градъ, и уватити ме ктеде: и кровъ прозоръ о концу у котарици спустише ме по виду, и избега изъ руку нѣгови.

Похвалитиса же не ползѣетъ ми; приидѣ бо въ видѣнїа и ѡкровенїа Гдѣна. Али фалите се непомажеми; ерѣ ѣу доѣи на виѣня и отквивеня Господня.

вѣмъ человекка ш Христѣ прѣжде лѣтъ четыренадесати (ѿще въ тѣлѣ, не вѣмъ, ѿще ли кромѣ тѣла, не вѣмъ, Богъ вѣсть) восхощена бывша таковаго до третїагш небесѣ. Знаю човека у Христу, пре четрнаест година (или у телу, не знамъ, или осимъ тела, не знамъ Богъ зна) кои однешенъ би до треѣга неба.

И вѣмъ такова человекка (ѿще въ тѣлѣ, или кромѣ тѣла, не вѣмъ, Богъ вѣсть) ꙗко восхощенъ бысть въ рай, и слыша неизреченныа глаголы, ѿхже не лѣтъ ѣсть человеккѣ глаголати. И знамъ таковогъ човека, (или у телу, или осимъ тела, не знамъ, Богъ зна) кои однешенъ би у рай, и чу неизказане речи, кое ние слободно човеку говорити.

О таково вѣмъ похвалюса: ш себѣ же самомъ не похвалюса, токми ш немощехъ мойхъ. С' такимъ пофалифу се, а собомъ самимъ нефу се фалити, веѣ о слабостита моима.

ѿще бо восхощѣ похвалитиса, не бѣдѣ бездменъ, ѿстинѣ бо рекѣ: ꙗждѣ же, да не какъ ктѣ вознепщѣетъ ш мнѣ паче, ѣже видитъ ма или слышитъ чтѣ ѡ мене. А ако би се хтео фалити, неби био безуманъ, ерѣ би истину реко; али штедимъ, да неби ко помислио о

мени више, негъ што ме види илѣ чуе што одъ мене. И за премнога ѿкровѣнїа да не превозношѣса, дадѣса ми пакостникъ плѣти, ѿггелъ сатанинъ, да ми пакости дѣтѣзъ, да не превозношѣса. И за премнога одкривеня, да се неби понео, даде ми се пакостникъ у телу, анѣо сатанинъ, да ми пакости прави, да се непонесемъ.

Ш сѣмъ трѣ крѣти Гдѣа молихъ, да ѿстѣпитъ ѿ мене. За то три путъ Господа моли, да одступи одъ мене.

И рече ми: „Довлѣтѣ ти благодарѣть моя: сила бо моя въ нѣмоци совершѣетса.“ Сладѣѣ бѣво похвалѣса пѣче въ нѣмощехъ моиъхъ; да вселѣтса мѣ сила Христова. И рече ми: „Доста ти е благодать моя; врѣ се сила моя у слабости текъ показуе.“ Найслаѣе бѣ дакле фалитесе нѣмоћима моима, да би се уселила у мене сила Христова.

Народна песма

за ученѣ на изусть

К о с о в к а Д ѣ в о й к а.

Уранила Косовка девојка, уранила рано у недељу, у недељу прие ярка сунца, засукала бие ле рукаве, засукала до бели лабата, на плѣима носи леба бела, у рукама два кондира златна, у едноме лаѣане водице, у другоме руменого вина; она иде на Косово равно, па се шеѣ по разбою млада, по разбою честитого княза, те приврѣ по крви юнаке; когъ юнака у животу наѣе, умивага лаѣаномъ водицомъ, причешѣуе виномъ црвениемъ, и залаже лебомъ биелиемъ. Намера е намерила била, на юнака Орловиѣа Павла, на кнежева млада баряктара, и нѣга е нашла у животу, де-

сна му в рука осечена, и лиева нога до колена, вита су му ребра изломљена, виде му се цигерице белѣ; измиче га изъ те многе крвце, умива га лаџаномъ водлицомъ, причешћуе виномъ црвениемъ и залаже лебом бивлиемъ; кадъ юнаку срце заигрило, проговара Орловићу Павле: „Сестро драга, Косовко девојко! која ти е голема невоља, те преврћешъ по крви юнаке? кога тражишъ по разбою млада? или брата, или братучеда? ал' по греху стара родитеља?“*) Проговара Косовка девојка: „Драги брато делио незнана! Я одъ рода никога не тражимъ: нити брата, нити братучеда, ни по греку стара родитеља; мож' ли знати, делио незнана, кадъ кнезъ Лаза причешћива войску, кодъ прекрасне Самодрже цркве, три неделѣ тридестъ калуџера? сва се Српска причестила войска, найпосливе три войводе бойне: Ђдно есте Милошу войвода, а другое Косанчићъ Иване, а треће е Топлица Милане; Я се онде деси на вратима, кадъ се шета войвода Милошу, красанъ юнакъ на овоме свету, сабля му се по калдрми вуче, свиленъ калпакъ, оковано перѣ, на юнаку коласта аздия, око врата свилена ма-рама, обазре се и погледа на ме, с' себе скиде коласу аздию, с' себе скиде, па е мени даде: „„На, девојко, коласту аздию, по чему ћешъ мене споменути, по азди по имену моме: ево т' идемъ погинути душо, у табору честитого кнеза; моли Бога, драга душо моя. да ти е' здраво изъ табора вратимъ, а и тебе добра среџа нађе, увећуте за Милана мога, за Милана Богом побратима, Кой' е мене Богомъ побратио, вишњимъ Богомъ и светимъ Јованомъ; я ћу теби кумъ венчани бити.““ „За нѣмъ иде Косанчићъ Иване, красанъ ю-

*) По греку (по греху) родитељ значи прави отаць. Овдѣ се показуе знакъ народнога мишлѣња, да е грехъ и женити се. Я самъ слушао одъ оца еднога великогъ господара гдѣ говори за свога сина: „Онъ е мой по греху синъ, али га мени садъ валя слушати.“

накъ на овоме свету, сабля му се по калдрми вуче, свиленъ калпакъ оковано перѣ, на юнаку коласта аздия, око врата свилена марама, на руци му бурма позлаћена, обазре се и погледа на ме, с' руке скиде бурму позлаћену, с' руке скиде, па е мени даде: „На, довайко, бурму позлаћену, по чему ћешъ мене споменути, а по бурми по имену моме: ево т' идемъ погинути, душо, у табору честитого княза; моли Бога, моя душо драга, да ти с' здраво изъ табора вратимъ, а и тебе добра срећа нађе, узећу те за Милана мога, за Милана Богомъ побратима, кой' е мене Богомъ побратио, вишњимъ Богомъ и светимъ Јованомъ; Я ћу теби ручни деверъ бити.“

„За нѣмъ иде Топлица Милане, красанъ юнакъ на овоме свету, сабля му се по калдрми вуче, свиленъ калпакъ, оковано перѣ, на юнаку коласта аздия, око врата свилена марама, на руци му копрена одъ злата, обазре се и погледа на ме, с' руке скиде копрену одъ злата, с' руке скиде, па е мени даде; „На, девојко, копрену одъ злата, по чему ћешъ мене споменути, по копрени по имену моме: ево т' идемъ погинути, душо, у табору честитого княза; моли Бога, моя душо драга, да ти с' здраво изъ табора вратимъ, тебе, душо, добра срећа нађе, узећу те за верну любовцу.“

„И одоше три войводе бойне, нѣи я данасъ по разбою тражимъ.“ Ал' беседи Орловићу Павле: „Сестро драга, Косовко девојко! видишь, душо, она копля бойна, понайвиша а и понајгушћа, онде ѿ пала крвца одъ юнака, на доброме коню до стремена, до стремена и до узенђие, а юнаку до свилена паса, онде су ти сва три погинула, већ ти иди двору биеломе, некрвави скута и рукава.“ Кад девојка саслушала речи, проли сузе низъ биело лице, она оде свомъ биелу двору, кукаюћи изъ биела грла: „Јо јадна; уде ти самъ среће! да се, јадна за зеленъ боръ уватим, и онъ би се зеленъ осушио.“

Обтока и преображанъ воде .

(Една лекција изъ физике)

Кадъ се на врховима брда по рупама кишна вода накупи, а неможе у долове да одтече, она се илъ крозъ пукотине стенске илъ крозъ земљу подъ земљу прорив, и подъ земљомъ у мањимъ и већимъ жилицама тече, докъ гдегодъ пукотине изъ землѣ ненађе, да напољ изађе, одкуда после као изворъ изтиче, и одатле крозъ проривене ярке, изъ подроване лагумове часъ пада, часъ стремниѣ илъ тише право илъ свакояко кривудаюћи илъ виюгаюћи се све ниже у долове тече, докъ се с' коіомъ другомъ изъ други извора стичућомъ се водомъ слие, и с' тимъ мањи илъ већи потокъ начини.

Куда тече потокъ? Виюга се и кривуда између брда по гудурама и доловима, илъ по равници, докъ до коѣ реке недође, коя више потока у себе примаюћи, у ширемъ и дубљмъ кориту полакше алъ све ниже доломъ тече, докъ се опетъ и сама са већомъ коіомъ рекомъ ненађе и у ню слие, илъ више такови мањи река у себе неприми, и одатле далъ текући у море коѣ неизлие.

Сви потоци, речице и реке теку непрестано, непрестано воду носе и у мора изливаю, и опетъ имъ никадъ воде неће да нестане, нити икадъ мора препуне, како ѣ то могућно? То ѣ онимъ (у пређашњимъ броевима) горепоменутимъ свойствомъ воде могућно, коимъ се вода топлотомъ у пару претвара, пакъ у висъ у воздухъ диже, ту магле и облаке начини, коѣ облаке ветрови увате, и собомъ ихъ на суве землѣ на све стране однесу; где се изъ облака кише излию илъ снегови падну, и теко опетъ вода на суве землѣ на брда и равнице дође, да опетъ истимъ тимъ путовима мору тече.

Реке носе воду у море, коју с' брда и планина потоцима добиваю; брда и планине добиваю свое воде изъ ваздуха кишомъ иль снегомъ одъ облака; а облаци се начине изнадъ езера и мора одъ њини вода у виду паре. У море колико годъ воде дотече рекама, толико е и оде паромъ, ето тако е сва на свету вода у непрестаномъ току. На очигледъ свима, тече потоцима и рекама у мора; а невидимо, као пара, диже се са мора и одъ свуда у ваздухъ, одъ куда опетъ кишомъ падне, да се опетъ у пару протвори и да опетъ кишомъ падне; ето тако иде одъ како е света и века.

Примери за рачунъ.

15. Добра е газдарица у своіой кући много врстнїя, него каква годъ куварка и послужавка, и дадиля и довиля, шваля и праля. Метни одъ свега тогъ најманю сумицу годишнѣ, па проесапи све на нѣзинѣ векъ, и метни све у нѣну вредность. —

16. Има лени и благородни воѣака, а плодъ њиовѣ, кадъ се на добромъ месту продае, едно на друго на год. по 2 фр. и више (есапи едно дрво) може донети; аль метнимо само 1 фр. и рецимо да е намолила свогъ мужа, те іой е само 20 комада засадио, — колико вуче одъ њи на год? а колико на 35. год? Одузми $\frac{1}{3}$ одъ тога за свою кућу, — колико іой остае за 35. год? Метни и то у нѣну заслугу. —

17. Та иста добра газдарица намолила е свогъ мужа да држи кошнице, те іой купи само еданъ рой, кои се друге год. дваредъ роио, а ови сваке идуће год. по дваредъ, — колико е могао ту кошница за њѣни 40 год. имати? Она собомъ не може више надгледати, него само 30 запативѣ дакле толико увекъ

бы подь осень 10 оставила за идућу годину, а остало бы тукла и продавала, — реци да е на свакой само 20 фр. добила, колико е тимъ сачувала сваке год? а колико за 35 год? Стави и то у нѣну вредность. —

18. Та иста газдарица неда у своіой кући ни помия у лудо бацати. Свака кућа може готово безъ икоегъ трошка, са самимъ напоіомъ одранити едно прасе, кое за год. одебля толико, да може дати близу центу масти и по центе мяса; алъ реци само 120 **ѣ** и рачуни едно на друго фунту по 20 нов., колико е то свега новаца? Метни нека е трећину одъ тога дала на кукурузе, $\frac{2}{3}$ е заштедила на год., толико и друге год. и далъ, колико то износи на 40 год? Метни и то нѣой у рачунъ. —

19. Добра пасмена крмача праси се у 2 год. 5 пута, и опраси увекъ по 8 10 до 12 прасаца. Алъ ова е газдарица сачувала одну среднѣ пасме крмачу, коя се дваредъ праси у год., и опраси увекъ само по 6 прасаца, одъ кои се свако после 2 неделѣ дава може, особито на згодномъ месту и у згодно доба продати и по 1 и по 2 фр. Она удеси тако, да іой се крмача праси две неделѣ предъ баднѣй данъ те прода тогъ дана 5 прасаца (едно задржи за свою кућу), свако за 1 фр. 20 нов., колико добие за нѣи? Од другогъ прасеня прода 4 по 1 и по фр., колико добие? Колико добие за све? А колико за 40 год? И то рачуни нѣой у заслугу. А ако би држала две иль три такове крмаче, колико би онда за 40 год. могла добити? —

20. Єдна крава дае на год. до 80 центи балеге и мокраће, одъ тога $\frac{2}{3}$ тори кодъ куће, а остало у у полю. То кодъ куће сасушено дае до $\frac{1}{4}$ центе најсважниегъ и најваляниегъ гноя за нѣиве. Ако се цента прода по 5 фр. еѣтино е продата, а ако се извезе на нѣиве, више одъ дваредъ толико вредности плода

ће донети. Добра газдарица ни то ђубре не да да про-
падне, него га употреби на асну, колико ту на год.
кући привреди, а колико на 40 год.? А колико ако
иста кућа држи две краве?

Те све суме (а има и њош много више, ваља
срачунити доброй газдарици, па кадъ и ње све уедно
скупишъ, текъ ћешъ онда видити шта ова вреди, и
шта кућа безъ нѣ изгуби.

А колико годъ добра газдарица привређуе, то-
лико распикућа троши, нити ће породица икада съ
њомъ пропевати.

Цвѣће беруће дѣте.

По некој долини одајући дете неко браше цвѣће.
Старацъ самъ, кой у овомъ предѣлу обитаваше угле-
дага, и привиче му пріятельскій, да се у овој долини
или никако, или съ највећомъ пажњомъ задржава, еръ
у истой много едовити змија има. — Дете се забуни и хте-
де се измаћи (уклонити), али нека лепа любячица при-
мами га, да е узбере и кадъ се оно, да исту узбере
сагне, една змија искочи и уеде га тако, да е одма
пало, и умирући али доцне сажалѣваше што није са-
вете и одвраћай оногъ старогъ човека послушало.

Нравоученѣ. Кадъ насъ искусни люди штогодъ
чему савѣтую, треба се њима повиновати, еръ е ста-
рость у дугомъ животу прилику имала многостручни
искуства учинити, зато ћемо свагда добро учинити,
ако њњомъ савету или опомени слѣдуемо. — Послу-
шность е благослова пуна и нико се некае, кои се њѣ
придржава, али непоштованѣ и непослушность многи-
ма е већъ шкоду нанела. —

Польскій мишъ, рчакъ и нравъ.

У некой гладной години принуѣенъ буде еданъ польскій мишъ просити, и дође къ рчку и замоли га да му што удели, овай му истина неколико зрнаца' уде-ли, али га томе іоштъ као леньивца изгрди, кой ни-каковомъ домоводству вештъ ние. —

Сиромашньи мишъ отиде съ тронутимъ ерцемъ своимъ путемъ далъ, и дође тако у обиталиште при-лжно трудеѣегъ се нрава, де такође и одъ нѣга што запроси. Овай му драговољно отвори свой малый ам-баръ, и рекне му, да изъ нѣга толико, колико му е потребно накупи и опетъ га позове другій путь доѣи. „Ахъ!“ рекне мишъ съ тронутимъ ерцемъ „та и ты самъ, само мало имашъ, па опетъ самномъ тако вели-кодушню дѣлишъ, Богъ нека ти за то плати. —

Нравоученїѣ. Кой драговољно и безъ затезаня дае, дуplo дае. Немилостива речъ узъ поклонъ изговорена, значи, едномъ рукомъ дати а другомъ поклонъ огор-чити (одузети). Нема слаѣегъ осеѣая, него любезно и и драговољно сиротиню спокоѣи; то е свогъ чувства радость чиста човечности, одно мало подражаванѣ оногъ добротинства, кое Богъ людма указуе, ако они таквогъ достойни буду. —

Сахранѣнїѣ мастила одъ плесня.

За сахранѣнїѣ мастила у дивитима од плесня има више средства; тако су, кад се уше у дивитъ у ма-стило мало шпиритуса, или мало салитре, или мало соли, илъ мало нишадора; алъ найболѣ е средство, кое сва ова далеко превазилази, неколико каранѣиѣа (Gewürznelken) у нѣга метнути.

Приготовлѣнѣ гушчии пера за писанѣ.

Познато е да гушчии пера, онако масна и влажна као што су кадъ се изъ крила изчупаю, нису за резанѣ и писанѣ башъ удесна, зато ихъ такови по дућанима на продаю и нема, него се продаю тако названа извлачена (gezogen) пера, која се много лакше и лепше резати даю, и много дуже траю. Овака пера може сваки себи начинити слѣдуюћимъ начиномъ: узми тавицу, наспи е сувимъ ситнимъ пескомъ, метни на ватру, и држи докъ се песакъ толико неугрее, да лончићъ е' водомъ на нѣму врие, кое ћешъ најболѣ знати, кадъ е песакъ толико врео, кадъ лончићъ пун воде у песакъ метнешъ, и дочекашъ, да вода узавре на нѣму. Кадъ е песакъ толико врео, онда задени држкове пера, што ихъ оћешъ за писанѣ да зготовиш у тай песакъ, и подржи ихъ еданъ четвртъ сата у нѣму на ватри; после ихъ извади и сувомъ вуненомъ крпомъ утри. —

Сахраненѣ гвоздени пера одъ хрѣе.

Узми еданъ лотъ поташе (kohlensäures Kali) и растопи у 8 лотова воде, пакъ успи тог у едно стакалце толико високо колко ти е перо мастилом уваћено, и држи перо увекъ у тој водици.

Јошъ болѣ е, у стакалце то азбеста натурати, и са томъ га водицомъ квасно држати, пакъ гвоздено перо после писаня у нѣга задевати. —

Г. Г. Учителѣи, кои имаю свое атестате изъ Сомбора добити, и кои су стару штемпларину одъ 30. кр. ср. платили, нека изволе и прописани додатакъ одъ 22. новчића на професора препарандиѣ г. **Никола Вукићевића** што пре послати.